

MINISTERUL ECONOMIEI, ENERGIEI ȘI MEDIULUI DE AFACERI

ANEXA – Consultări publice

Lista respondenților care au transmis propuneri și observații în cadrul consultărilor publice derulate de Ministerul Economiei, Energiei și Mediului de Afaceri pe tema proiectului PNIESC, în perioadele 29.11-10.12.2018, 13.02-15.03.2019 și 31.01-28.02.2020.

Nr.	Respondent	Data răspuns
1	Greenpeace România	07.12.2018
2	Deloitte Consultanță	10.12.2018
3	World Wildlife Fund (WWF)	10.12.2018 28.02.2020
4	Asociația Marilor Consumatori Industriali de Energie (ABIEC)	10.12.2018 27.02.2020
5	Asociația Română pentru Energie Eoliană (RWEA)	10.12.2018
6	Asociația Română a Furnizorilor de Energie Electrică (AFEER)	10.12.2018

Nr.	Respondent	Dată răspuns
7	ENGIE România	10.12.2018 28.02.2020
8	SNTGN Transgaz	11.12.2018
9	Uzinsider General Contractor	12.03.2019 13.02.2020
10	Bankwatch România	12.03.2019 27.02.2020
11	Organizația Națională a Producătorilor de Energie din Surse Regenerabile din România (PATRES)	15.03.2019
12	Asociația Română pentru Energie Eoliană (RWEA)	15.03.2019 28.02.2020
13	COGEN Europe	14.11.2019
14	Alianța Europeană a Companiilor pentru Eficiența Energetică în Clădiri (EuroACE)	18.11.2019
15	Federația Asociațiilor Companiilor de Utilități din Energie (ACUE)	28.02.2020
16	Asociația Comitetul Național Român al Consiliului Mondial al Energiei (CNR-CME)	28.02.2020

Nr.	Respondent	Dată răspuns
17	Asociația Centrul Român al Energiei	28.02.2020
18	Membrii Asociației DECLIC	februarie 2020
19	OMV PETROM	28.02.2020
20	Parlamentul României	06.03.2020
21	DG REGIO	29.02.2020
22	ALRA SA	27.02.2020
23	Societatea Auditorilor și Managerilor Energetici din România (SAMER)	06.03.2020
24	Sindicatul Solidaritatea Hunedoara	28.02.2020

Sursă: Ministerul Economiei, Energiei și Mediului de Afaceri

Principalele observații transmise de respondenți în cadrul consultărilor publice derulate de Ministerul Economiei, Energiei și Mediului de Afaceri pe tema proiectului PNIESC, în perioadele 29.11-10.12.2018 și 13.02-15.03.2019.

Nr.	Respondent	Observații și comentarii de ordin general	Observații specifice
	<p>Greenpeace România</p>	<p>Obiective PNIESC fără termene limită pentru implementare și fără asigurarea finanțării necesare;</p> <p>Previziuni greșite pe baza unor prețuri incorecte pentru diverse tehnologii, pentru prețul carbonului EU ETS etc. (cu referire la utilizarea modelării PRIMES 2016 în capitolul 4. "Baza Analitică");</p> <p>Nu trebuie furnizat niciun ajutor de stat pentru modernizarea instalațiilor mari de ardere (IMA) la standardele BREF și nici noi derogări;</p> <p>Nu trebuie acordate nici ajutoare de stat pentru achiziționarea certificatelor de emisie de CO₂ aferente EU-ETS;</p> <p>Perioada de consultare publică a fost insuficientă luând în considerare importanța strategică a PNIESC;</p> <p>Diseminarea documentației, studiilor și evaluărilor relevante produse în contextul elaborării proiectului actual al PNIESC.</p>	<p>Propunerea țintei SRE de 27,9% este sensibil inferioară nivelului de 32% stabilit pentru Uniunea Europeană, face abstracție de potențialul energetic regenerabil al țării și contribuie negativ - prin ambiția redusă manifestată de țara noastră - la atingerea obiectivelor Uniunii;</p> <p>Plafonarea capacității de producție distribuită deținute de prosumatori la 750 MW (prag stabilit artificial, fără o bază tehnică, care descurajează dezvoltarea celor care doresc să își producă singuri energia și să-și reducă emisiile);</p> <p>România trebuie să furnizeze un plan concret pentru eliminarea treptată a producției de energie din cărbune, care trebuie îndeplinit până cel târziu în anul 2030;</p> <p>Internalizarea costurilor externe de sănătate ai poluanților atmosferici, inclusiv GES, prin utilizarea, spre exemplu, a factorilor de cost pentru Valoarea Statistică a Vieții (Value of Statistical Life - VSL) folosiți de Agenția Europeană de Mediu.</p>

Nr.	Respondent	Observații și comentarii de ordin general	Observații specifice
	Deloitte Consultanță	N/A	<p>Adăugarea în secțiunea 3.4.2., respectiv Politici și măsuri propuse pentru atingerea obiectivelor propuse cu privire la infrastructura de transport a energiei, a următoarei măsuri:</p> <p>“Realizarea în perioada 2021-2022 a unei analize privind posibilitatea injectării de hidrogen sub formă de gaz de sinteză din SRE (după ce este adus la standard de metan prin reacția cu CO₂) în sistemele de transport/ distribuție a gazelor naturale. Surplusul de energie electrică din surse regenerabile variabile astfel convertit ar putea fi transportat pe distanțe mari și/sau stocat. În acest mod, sistemele de transport/ distribuție ar putea fi utilizate la capacitate optimă pentru toată perioada tehnică de viață, fără limitarea la durata de extracție a gazelor din perimetrele interne onshore/ offshore”.</p>
	World Wildlife Fund (WWF)	<p>Proiectul PNIESC nu oferă o viziune coerentă cu privire la modul în care România va face progrese considerabile pentru decarbonarea sectorului energetic și nu ține cont de avantajele noilor tehnologii în sectoarele energie solare și eoliene pentru o încurajare reală a acestora;</p> <p>Lipsa unei abordări integrate cu privire la modul în care România implementează recomandările IPCC va provoca daune ireparabile pușinelor sectoare de râuri liber curgătoare pe care țara noastră le mai are (prin încurajarea investițiilor extinse în energie hidroelectrică pentru susținerea unor proiecte propuse în urmă cu peste 30 de ani, în pofida certitudinilor deja de notorietate că acest</p>	<p>Majoritatea măsurilor răspund pilonului de securitate energetică și pilonului de piață internă a energiei, măsurile corespunzătoare pilonului de decarbonare fiind fie lipsite de ambiție, fie neadecvate;</p> <p>Dacă parcurile fotovoltaice s-ar extinde și în zonele urbane și industriale, opțiunile de instalare ar fi nenumărate (referitor la OP 8 “Înlocuirea capacităților de producție”);</p> <p>În pofida obiectivelor și a măsurilor enunțate de Plan, acestea sunt lipsite de o reprezentare punctuală a</p>

Nr.	Respondent	Observații și comentarii de ordin general	Observații specifice
		<p>tip de investiții ar putea accelera o pierdere alarmantă a râurilor și a resurselor acestora);</p> <p>Deși planul menționează o serie de măsuri pozitive, precum măsurile de creștere a capacităților de stocare, măsurile de creștere a flexibilităților sistemului energetic național și cele de creștere a eficienței energetice, nu prezintă referințe solide cu privire la modul de implementare realist al acestora, respectiv indicatori și termene de realizare raportat la acțiuni măsurabile;</p> <p>Planificarea pe un orizont de timp scurt (2030), cu omiterea perspectivelor pentru 2050;</p> <p>Lipsa de ambiție a țintelor României pentru atingerea obiectivelor acordului de la Paris;</p> <p>Lipsa de coerență a planului care deși apreciază creșterea eficienței energetice și scăderea importului, prioritizează în continuare investițiile în sursele de energie primară disponibile la nivel național;</p> <p>Deși Planul menționează rolul important pe care îl pot juca pompele de căldură pentru creșterea SRE- Î&R, acesta nu promovează prin măsurile propuse noile tehnologii, lipsind măsuri de recunoaștere a rolului pe care tehnologiile pe bază de hidrogen sau instalațiile eoliene pe mare îl pot avea în viitorul energetic al României;</p> <p>Lipsa integrării unei abordări holistice și corelarea cu alte documente strategice;</p> <p>Planul nu oferă o perspectivă clară asupra modului în care măsurile pentru creșterea eficienței energetice se completează cu măsurile de decarbonare, în special măsurile referitoare la înlocuirea capacităților îmbătrânite cu investiții noi;</p> <p>Neclarități privind mobilizarea resurselor financiare (proponere:</p>	<p>contribuțiilor lor individuale pentru atingerea țintelor de decarbonare; în schimb, așa cum arată baza analitică, nu va exista nici o reală reducere a emisiilor, ci chiar o creștere a acestora între 2020 și 2030;</p> <p>Strategia prevede creșterea eficienței energetice cu 37,5% și astfel nu se justifică investițiile masive în gaz;</p> <p>Faptul că încălzirea și răcirea va continua să reprezinte peste 50% din consumul final de energie cere găsirea unor soluții locale la necesarul de energie pentru încălzire și răcire, bazat pe noi tehnologii și pe valorificarea surselor locale și sustenabile de biomasă (investiții în tehnologii sustenabile de valorificare a biomasei din agricultură și deșuri prin utilizarea lor locală și nu industrială și prin tehnologii precum producerea de biogaz și nu incinerare).</p>

Nr.	Respondent	Observații și comentarii de ordin general	Observații specifice
		<p>enumerarea surselor potențiale de finanțare și de investiții, atât publice, cât și din surse UE și private);</p> <p>Este deosebit de important ca Planul să includă un angajament și un calendar pentru eliminarea treptată a subvențiilor pentru combustibilii fosili și să se asigure că resursele eliberate sunt redirecționate către investiții compatibile cu schimbările climatice durabile pe termen lung;</p> <p>Nu există informații cu privire la potențialul economiei circulare, a reformei industriale și a tranziției sociale.</p>	
	<p>Asociația Marilor Consumatori Industriali de Energie (ABIEC)</p>	<p>Întregul document PNIESC reflectă planuri ambițioase de modernizare, de instalare de noi capacități; în acest sens, dorim să înțelegem care sunt mecanismele de susținere a unor astfel de proiecte (inclusiv surse de finanțare) și dacă s-au făcut studii de impact la consumatorul final.</p>	<p>Costurile determinate de proiectele de investiții în capacități de producție precum și de celelalte măsuri (de exemplu, re tehnologizarea și dezvoltarea sistemului de T&D a energiei electrice, necesitatea creșterii capacităților de stocare, etc.) nu sunt menționate pe fiecare ramură în parte, așa cum nu sunt detaliate nici sursele de finanțare ale acestora;</p> <p>Veniturile din licitațiile din cadrul ETS ar trebui utilizate în sprijinul companiilor, mari consumatoare de energie, pentru compensarea emisiilor indirecte (referitor la OP 13);</p> <p>Atragem atenția asupra acestei măsuri grave (referitor la transferurile statistice de energie din surse regenerabile) care ar îngreuna și mai mult activitatea companiilor industriale, mari consumatori de energie;</p> <p>Care este raționamentul pentru o nouă schemă (referitor la măsura “Implementarea unui nou mecanism de susținere a cogenerării de înaltă eficiență”), cum va arăta aceasta și care va fi impactul la consumatorul final;</p> <p>În cazul unui consum final brut de energie estimat eronat</p>

Nr.	Respondent	Observații și comentarii de ordin general	Observații specifice
			<p>în creștere (în contextul scăderii populației și implementării măsurilor de eficiență energetică) cota de certificate verzi ar crește ori ar crește tariful de tip feed-in pentru consumatorul final, creându-se astfel o supracompensare a sectorului energiei regenerabile și implicit o încărcare uriașă a costurilor facturii la consumatorul final;</p> <p>Cum se va realiza echilibrarea sistemului și cum se va controla componenta de impredictibilitate atât de accentuată la sursele regenerabile;</p> <p>Capitolul 4.5.3. Piețele energiei electrice și gazului, Graficul 38 Evoluția prețului mediu trimestrial al energiei electrice pentru consumatorii industriali în România și UE 28, prețurile la care faceți referire nu conțin taxe, iar după adăugarea taxelor în prețul energiei electrice, România nu se mai situează printre țările cu cel mai mic preț;</p> <p>Care sunt datele care vin în sprijinul creșterii prețului mediu al energiei electrice, atâta timp cât sursele preponderente de energie vor fi cele regenerabile ce sunt recunoscute ca fiind cele mai ieftine;</p> <p>Având în vedere ca prețul de import este mai mare din cauza cantităților mici achiziționate, această măsură (atingerea convergenței între prețurile din producția internă și cele din import și renunțarea la stabilirea de către ANRE a structurii de amestec pentru clienții reglementați în aprilie 2017) înseamnă de fapt alinierea prețului intern la cel de import și implicit dezavantajarea consumatorilor interni;</p> <p>Având în vedere informațiile din piață și confirmate în</p>

Nr.	Respondent	Observații și comentarii de ordin general	Observații specifice
			<p>documentul PNIESC, conform căroră costurile pentru energia produsă din surse regenerabile - eolian și solar sunt în continuă scădere, iar pe plan european apar proiecte care nu mai solicită scheme de sprijin, considerăm ca introducerea în România a unei noi scheme de sprijin (CfD) nu se justifică, cu atât mai mult cu cât costurile vor fi achitate tot de consumatorul final.</p>
	<p>Asociația Română pentru Energie Eoliană (RWEA)</p>	<p>Proiectul PNIESC nu acordă suficientă atenție evoluției tehnologice și economice a energiilor regenerabile, fiind în special construit în jurul unui concept centralizat și concentrat în zone de producție tradițională, fiind prea puțin orientat către un sistem energetic ce cuplează sectoarele de transport, încălzire și industrie, în care consumatorului își asumă un rol activ;</p> <p>Documentul include ipoteze ce au la bază documente și baze de date vechi ce nu oferă date credibile în special în ceea ce privește costul actual al prețului carbonului EU ETS și a costurilor tehnologiilor de producere a energiei;</p> <p>Potrivit unui studiu RWEA, România poate atinge în 2030 o cotă de 32,4% în mod conservator și inertial, cu potențialul mai ambițios de a ajunge la 35%, cu capacități eoliene adiționale cuprinse între 3000 și 4000 MW; acest lucru este realizabil cu investiții semnificativ mai mici decât cele luate în considerare de PNIESC și cu un preț al energiei electrice la consumator, înainte de taxe, mai mic (în doua dintre cele 3 scenarii analizate de RWEA).</p>	<p>Obiectivul anunțat de PNIESC de doar 27,9% energie regenerabilă în consumul final de energie la nivelul anului 2030 este mult sub potențialul național, iar cu acest obiectiv România nu va putea contribui echitabil la cota colectivă a Uniunii Europene de 32% pentru ponderea SRE în consumul final brut de energie în 2030, cu posibilitatea de revizuire strict superioară în 2023;</p> <p>Capacitatea ce urmează a fi instalată în energie eoliană este prevăzută a fi de doar 1300 MW până în 2030, surprinzător de scăzută având în vedere potențialul semnificativ al resursei la nivel național, lipsa unui studiu de adecvanță care să limiteze capacitatea, timpul scurt de instalare și mai ales costurile tehnologiei în scădere drastică, fiind acum cea mai ieftină nouă formă de generare a energiei electrice; de asemenea, nu sunt prevăzute noi capacități până în anul 2025, în condițiile în care anumite proiecte sunt deja fezabile economic în condițiile de piață actuale, dacă ar exista posibilitatea semnării unui PPA;</p> <p>Politicile și măsurile enumerate pentru încurajarea energiei din surse regenerabile sunt, în general, corecte, dar termenul de elaborare/implementare a actelor normative relevante este mult prea lung (cel târziu 31 decembrie 2024) și astfel neproductiv pentru planificarea</p>

Nr.	Respondent	Observații și comentarii de ordin general	Observații specifice
			<p>și realizarea investițiilor necesare pentru atingerea obiectivelor;</p> <p>Termenul pentru stabilirea zonelor de dezvoltare pentru capacități energetice care utilizează surse regenerabile de energie (anul 2025) este, de asemenea, prea lung și pe această cale semnalăm potențialul acestuia de a acționa ca un factor ce va bloca investițiile în energia regenerabilă până în anul respectiv.</p>
	<p>Asociația Română a Furnizorilor de Energie Electrică (AFEER)</p>	<p>În proiectul PNIESC nu sunt menționate contractele bilaterale negociate direct, AFEER propunând includerea acestui instrument de tranzacționare în PNIESC, din mai multe considerente, printre care:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Un instrument de bază în comercializarea energiei electrice la nivelul pieței interne, precum și al celor regionale îl constituie contractul bilateral negociat direct. Interzicerea acestui instrument situează producătorii și furnizorii din România într-o poziție discriminatorie față de ceilalți participanți din piețele menționate, aceștia având un risc crescut în ajustarea pozițiilor comerciale. Acest aspect discriminatoriu urmează să producă efecte negative semnificative în condițiile în care la nivelul Uniunii Europene va deveni funcțională piața internă de energie electrică; ✓ Deși toate țările Uniunii Europene au burse de energie electrică puternic dezvoltate, funcționale și majoritatea au implementat deja mecanisme de cuplare cu alte piețe de energie electrică, iar piața fizică este completată de instrumente financiare specifice pieței de energie electrică, niciuna dintre acestea nu a considerat că o astfel de bursă poate substitui integral, fără consecințe negative, tranzacțiile încheiate pe piața angro pe termen mediu și lung prin negociere directă; 	<p>N/A</p>

Nr.	Respondent	Observații și comentarii de ordin general	Observații specifice
		<p>✓ Migrarea tranzacțiilor de pe termen lung pe termen foarte scurt, observată în intervalul de timp de la aplicarea prevederilor Legii nr. 123/2012, conduce la distorsionarea prețului de referință pe piața angro, cu consecințe negative asupra ofertei unui preț corect pentru energia electrică furnizată consumatorilor, iar pe termen mediu și lung afectează investițiile în capacitățile de producere a energiei electrice, ridicând semne de întrebare cu privire la asigurarea securității în alimentarea cu energie electrică, la prețuri sustenabile, a consumatorilor din România.</p>	
	ENGIE România	<p>Rolul gazului natural în decarbonarea pe termen mediu a sectorului românesc este subevaluat;</p> <p>Eficiența energetică trebuie să fie prioritară pentru perioada 2020-2030, atât ca urmare a importanței acordate acestui domeniu la nivel european, dar și ca urmare a necesităților economiei românești în ceea ce privește nevoia de competitivitate și de a răspunde sărăciei și vulnerabilității economice.</p>	<p>Trajectoriile estimative per tehnologie și per sector trebuie revizuite întrucât nu sunt corelate cu alte evoluții estimate în sectorul energetic din România; resursele de gaze naturale ar trebui să joace un rol mai important pentru încălzire și răcire; dezvoltarea accelerată a surselor regenerabile de energie în sectorul transporturilor este costisitoare;</p> <p>Încurajarea și sprijinirea utilizării gazului natural comprimat în sectorul transportului.</p>
	SNTGN Transgaz	N/A	Reformulări, corectări, completări și actualizări date,
	Uzinsider General Contractor	<p>Ținta de SRE de 27,9% trebuie revizuită, având în vedere Directiva UE 2018/2001 ce stabilește ținta obligatorie UE pentru 2030 la 32%. Considerând această Directivă și Noua Reglementare UE 2018/1999 ce definește metodologia de calcul a țintelor naționale pentru Statele Membre, ținta pentru România este de 31,85%;</p> <p>Redefinirea creșterii valorificării potențialului energiei eoliene;</p> <p>Reformularea PNIESC cu luarea în considerare a prevederilor</p>	<p>Se propune revizuirea țintei SRE pentru anul 2030 la 31,85% (capitolul 2.1.2 punctul i);</p> <p>Se propune revizuirea capacității instalate în energia eoliană până la 2.500 MW pentru anul 2030 (capitolul 2.1.2 punctul iii);</p> <p>Măsuri de eliminare, până la data de 31.12.2019, a barierelor legate de încheierea contractelor pe termen lung, de asigurare a cadrului de reglementare/</p>

Nr.	Respondent	Observații și comentarii de ordin general	Observații specifice
		<p>din noua reglementare UE (Directiva 2018/2002), pentru a permite realizarea investițiilor în energia regenerabilă;</p> <p>Introducerea urgentă a instrumentelor de susținere a energiei din surse regenerabile:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Implementarea urgentă a CfD; ✓ Implementarea urgentă a contractelor PPA (pe piața centralizată OPCOM și pentru contractele bilaterale); <p>Folosirea instrumentelor de sprijin acordate de Uniunea Europeană și utilizarea fondului UE. Statele membre au posibilitatea utilizării instrumentelor de sprijin financiar acordat de fondul uniunii prin anumite politici și măsuri ce au în vedere:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Decarbonizarea; ✓ Eficiența energetică; ✓ Securitatea energetică; <p>5. Piața internă a energiei.</p>	<p>organizatoric conform Directivei 2018/1999 (art. 15, 16, 17, 18, 21, 22) – racordare și autorizare, informare transparentă a cetățenilor și formare profesională adecvată privind măsurile de prijin pentru producerea energiei din surse regenerabile și autoconsum, promovarea și dezvoltarea de comunități de energie din surse regenerabile (capitolul 3.1.2 punctul ii);</p> <p>Se propune devansarea instrumentului CfD ca instrument de promovare pentru noi proiecte din surse regenerabile și producătorii vor putea încheia contracte bilaterale la prețuri negociate (capitolul 3.1.2 punctul ii);</p> <p>Încurajarea utilizării mecanismelor de cooperare la nivel bilateral sau multilateral (capitolul 3.1.2 punctul ii);</p> <p>Eliminarea articolului legat de transferul statistic de energie regenerabilă pentru a nu face parte din categoria de susținere a instrumentelor de susținere a investițiilor noi în RES (capitolul 3.1.2 punctul ii);</p> <p>Încurajarea formelor adecvate de cooperare definite în noua Directivă RES, la momentul oportun (capitolul 3.1.2 punctul ii);</p> <p>Referire la utilizarea fondurilor Uniunii de sprijin financiar (capitolele 3.1, 3.2, 3.3, 3.4). România va iniția și promova măsurile și politicile pentru utilizarea instrumentelor de sprijin financiar ale Uniunii, pentru:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Promovarea producției și utilizării de energie din surse regenerabile;

Nr.	Respondent	Observații și comentarii de ordin general	Observații specifice
			<ul style="list-style-type: none"> ✓ Continuarea programelor de creștere a eficienței energetice; ✓ Dezvoltarea infrastructurii pentru stocarea energiei electrice; ✓ Dezvoltarea unor infrastructuri ce permit absorbția energiei din surse regenerabile și creșterea gradului de interconectare a rețelelor transfrontaliere.
	Bankwatch	<p>Ținta de 27% de energie din surse regenerabile este considerată prea scăzută comparativ cu ținta UE;</p> <p>Documentul este ambiguu, de exemplu capacitatea instalată de producere a energiei din lignit în anul 2020 este de 3.7 GW, cu 2.2 GW mai mică decât cea în prezent, fără a fi fost anunțată închiderea unei unități actuale ce utilizează o astfel de tehnologie;</p> <p>Construcția unei noi capacități de producere a energiei pe bază de cărbune este puțin probabilă deoarece prezintă costuri mult prea ridicate și nu contribuie la atingerea obiectivelor legate de surse regenerabile;</p> <p>O capacitate mai mare pe bază de cărbune ar trebui să iasă din uz considerând vârsta capacităților curente, obiectivele climatice și tehnologiile curente.</p>	<p>Construcția unei noi unități supracritice de 600 MW pe amplasamentul Termocentralei Rovinari este considerată problematică din următoarele considerente:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Economice – dificultăți în plata tranșelor pentru împrumutul necesar construirii unității, precum și provocări cu privire la profitabilitatea proiectului; ✓ De mediu – provocare în obținerea autorizațiilor de mediu; ✓ Politice – România s-a angajat să realizeze tranziția către energia curată prin Strategia energetică pentru perioada 2016-2030.
	Organizația Națională a Producătorilor de Energie din Surse Regenerabile din	<p>Este considerat că viziunea din PNIESC privind mixul energetic pentru anul 2030 este în contradicție cu direcțiile în care se îndreaptă majoritatea statelor lumii;</p> <p>Este considerat că România nu va putea implementa PNIESC și va fi solicitată revizuirea acestuia de către Comisia Europeană;</p>	<p>Costurile tehnologiilor prezentate în PNIESC la capitolul 4 sunt conform unui studiu din 2016 care nu reflectă predicțiile din prezent.</p> <p>Se propune introducerea în PNIESC a implementării de</p>

Nr.	Respondent	Observații și comentarii de ordin general	Observații specifice
	România (PATRES)	<p>Având în vedere revizuirea țintelor propuse pentru România în anul 2023 (în creștere), este posibil să nu se atingă țintele intermediare până în anul 2030 propuse în PNIESC;</p> <p>Chiar dacă nu ar exista o țintă prevăzută de UE, PNIESC și Strategia Energetică a României pentru 2018-2030 nu sunt în concordanță cu tendințele mondiale ce susțin investițiile în tehnologiile verzi;</p> <p>Procesul de reducere a emisiilor de carbon din România va include re tehnologizarea reactoarelor 3 și 4 de la Cernavodă, deși este o direcție opusă tendințelor mondiale ce se îndreaptă către renunțarea producerii de energie provenită din procese tehnologice nucleare;</p> <p>Se consideră că adăugarea unei capacități de captare și stocare CO₂ contravine ideii de „asigurare a compoziției mix-ului energetic cu un cost optim la nivel sistemic” (datorită costurilor ridicate).</p>	<p>unități de stocare a energiei prin baterii pentru asigurarea securității energetice.</p> <p>Se propune stabilirea unei ținte RES de minim 35% pentru 2030 și 50% pentru 2050;</p> <p>Se propune eliminarea graduală a centralelor pe cărbune din mix până în anii 2030-2035 (tranzacție de la cărbune la regenerabil prin Centrale electrice pe bază de gaze naturale);</p> <p>Se consideră oportună realizarea Hidrocentralei cu Acumulare prin Pompaj de la Tarnița-Lăpușești cu respectarea normelor de mediu în vigoare;</p> <p>Se propune promovarea soluțiilor de stocare pentru echilibrare și reducerea consumului prin instalarea masivă de rooftop PV și desființarea limitei de 750 MW.</p>
	Asociația Română pentru Energie Eoliană (RWEA)	<p>O țintă mai ambițioasă de energie regenerabilă (35%) poate fi atinsă cu investiții mai mici și cu un preț al energiei la consumator echivalent cu cel prevăzut în scenariul PNIESC;</p> <p>În rest, observațiile și comentariile de ordin general au fost asemănătoare cu cele prezentate în rundă a procesului de consultare publică internă.</p>	<p>Observațiile specifice au fost asemănătoare cu cele prezentate în rundă a procesului de consultare publică internă.</p>
	COGEN Europe	<p>Evaluarea Planului României relevă o lipsă de ambiție în aceste dimensiuni:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Contribuția la ținta de eficiență energetică nu este suficientă ✓ Încălzirea și răcirea nu sunt adresate suficient ✓ Rolul cogenerării până la 2030 și nu este luat în 	<p>Obiectivele de eficiență energetică pentru 2030 sunt, în majoritatea cazurilor, mai puțin ambițioase decât ținta colectivă de 32,5% la nivel UE. Economii de energie primară trebuie luate în considerare. Abordarea acestui punct este deosebit de importantă, întrucât în prezent Europa rămâne în urmă în îndeplinirea obiectivului său de</p>

Nr.	Respondent	Observații și comentarii de ordin general	Observații specifice
		considerare în mod consecvent	<p>eficiență energetică 2020 exprimat în energia primară.</p> <p>Recomandare COGEN Europe: Contribuția României la ținta de eficiență energetică a UE, inclusiv în ceea ce privește economiile de energie primară, ar trebui să fie specificată și fundamentată în continuare.</p> <p>Încălzirea și răcirea reprezintă mai mult de 50% din consumul de energie la nivelul UE. Clădirile sunt unul dintre sectoarele cheie abordate în Planuri, iar abordarea mai largă a încălzirii și răcirii este necesară pentru a acoperi în mod cuprinzător subiectul.</p> <p>Recomandare COGEN Europe: România ar trebui să acopere mai pe larg încălzirea și răcirea și să justifice modalitățile prevăzute de creștere a energiei regenerabile în încălzire și răcire și centralizată, având în vedere dimensiunea eficienței energetice și sinergiei cuplării sectoriale.</p> <p>Planul nu are o cuantificare adecvată a potențialului de cogenerare până la 2030 în diferite aplicații. Așa cum s-a identificat și în recomandările Comisiei, unele Planuri au utilizat o metodologie inadecvată pentru cogenerare, rezultând în subestimarea potențialului.</p> <p>Recomandare COGEN Europe:</p> <p>✓ Utilizarea evaluărilor existente efectuate la nivel național și EU pentru a cuantifica corect potențialul de</p>

Nr.	Respondent	Observații și comentarii de ordin general	Observații specifice
			<p>cogenerare;</p> <p>În acest sens, CODE2 Cogeneration National Roadmaps for 2030 (Foile de parcurs naționale de cogenerare pentru 2030 CODE2) finanțate de UE reprezintă o resursă valoroasă pentru statele membre în ceea ce privește potențialul eficient din punct de vedere al costurilor pentru cogenerare până la 2030. Foile de parcurs CODE2 au evaluat potențialul electric de cogenerare al României la 11,93 TWh/an, cu un potențial de creștere de 53,5%. Acest lucru ar duce la reducerea emisiilor CO₂ cu până la 25,6 Mt/an și între 4,9 și 9,73 TWh economii de energie primară. În plus, Comprehensive Assessments 2015 (Evaluările Complete 2015), care estimează potențialul de cogenerare gaze naturale de 15,1 TWhth în România și lucrările prevăzute pentru finalizare în 2020 pot oferi aporturi suplimentare pentru încălzire, răcire și cogenerare eficiente. În ciuda acestor evaluări, cuantificarea corespunzătoare a potențialului de cogenerare lipsește totuși în Planul României.</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Adoptarea unei abordări pe termen lung a cogenerării care să contribuie la eficiența energetică atât astăzi, cât și în viitor, aplicată tot mai mult la surse de energie scăzute de carbon sau decarbonizate; ✓ A se lua în considerare toate aplicațiile de cogenerare în sectorul termic, industrial și casnic

Nr.	Respondent	Observații și comentarii de ordin general	Observații specifice
			<p>✓ Contabilizarea completă a beneficiilor cogenerării;</p> <p>În timp ce cogenerarea contribuie semnificativ la economiile de energie primară, aceasta ar trebui să fie luată în considerare și în contextul de competitivitate industrială, securitatea aprovizionării, flexibilitatea sistemului, cuplarea sectorului și decarbonizarea.</p> <p>✓ Stabilirea cadrului politic și a condițiilor de piață necesare pentru a oferi potențialul existent de cogenerare.</p>
	<p>Alianța Europeană a Companiilor pentru Eficiența Energetică în Clădiri (EuroACE)</p>	<p>EuroACE dorește să sublinieze potențialul pe care îl au clădirile eficiente din punct de vedere energetic și renovarea clădirilor pentru atingerea obiectivului de neutralitate climatică până în anul 2050. România, în cadrul procesului de finalizare a Planului, ar trebui să ofere eficienței energetice în clădiri toată atenția pentru a-i pune în valoare potențialul maxim.</p> <p>EuroACE dorește să atragă atenția asupra beneficiilor care se obțin prin „a face lucrurile bine” în sectorul clădirilor, punând pe primul loc eficiența energetică. Este posibil cu tehnologiile actuale să se reducă cererea de energie în clădiri cu cel puțin 80% până în 2050. Nu numai că prezintă un mare potențial de decarbonizare, deoarece clădirea este responsabilă de 36% din emisiile de CO₂ și 40% din consumul de energie din UE, dar oferă și flexibilitate întregului sistem energetic. Accelerarea renovării energetice a clădirilor noastre aduce numeroase beneficii cetățenilor, precum sănătate mai bună, mai multe locuri de muncă la nivel local sau facturi de energie mai mici, motiv pentru care</p>	<p>Implementarea rapidă și completă a Directivei privind performanța energetică a clădirilor (EPBD) este recomandată de către EuroACE, care propune consultarea recomandărilor sale în Ghidul pentru implementarea EPBD, publicat anul trecut pentru a ajuta statele membre în procesul de transpunere a Directivei UE. Deși data limită de transpunere oficială a EPBD este la 10 martie 2020, unele elemente ale Strategiei de renovare pe termen lung (SRTL) ar trebui să fie deja incluse în Planul final:</p> <p>✓ Etape orientative pentru 2030, 2040 și 2050;</p> <p>✓ Indicatori de progres măsurabili stabiliți pe plan intern;</p> <p>✓ O estimare a economiilor de energie preconizate</p>

Nr.	Respondent	Observații și comentarii de ordin general	Observații specifice
		<p>reprezintă o politică extrem de dorită de implementat.</p> <p>În recomandarea sa privind draft-ul Planului României, Comisia Europeană a cerut o creștere substanțială a ambiției în ceea ce privește eficiența energetică, în special în privința renovării clădirilor. Mai multe detalii, fie ele pentru măsurile existente sau pentru măsurile suplimentare (care sunt necesare), ar fi utile, în special în ceea ce privește impactul preconizat, precum și a calendarului de implementare. Acest lucru este considerat un pilon esențial pentru toate Planurile iar însușirea recomandărilor va contribui astfel la recuperarea decalajului în atingerea obiectivului de eficiență energetică pentru 2030 (6 puncte sub 32,5%).</p>	<p>și a beneficiilor extinse;</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Contribuția sectorului clădirilor la obiectivul general de eficiență energetică. <p>Nu numai că Planul final ar trebui să integreze cele mai recente evoluții de politici, dar ar trebui să includă și informații suplimentare privind finanțarea. Există numeroase fluxuri de finanțare pentru renovarea energetică a clădirilor, cum ar fi:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Cadrul financiar multianual, precum Fondul European de Dezvoltare Regională, Invest EU sau Programele LIFE; ✓ Inițiativa viitoare a Băncii Europene de Investiții pentru renovarea clădirilor (consultați Scrisoarea noastră către Consiliul BEI aici); ✓ Veniturile disponibile din ETS (un exemplu despre cum a fost folosit în Cehia, este disponibil aici).

Sursă: Adresele oficiale ale respondenților

Principalele observații transmise de respondenți în cadrul consultării publice derulate de Ministerul Economiei, Energiei și Mediului de Afaceri pe tema proiectului PNIESC revizuit, în perioadă 31.01- 28.02.2020.

Nr.	Respondent	Observații și recomandări
	<p>Asociația Marilor Consumatori Industriali de Energie (ABIEC) și ALRO SA</p>	<p>Considerăm fundamental ca proiectul de plan să fie însoțit de o analiză economică robustă a: costurilor cumulate ale investițiilor în capacități noi de producție și ale tuturor măsurilor, a impactului cumulat a acestora asupra prețului energiei electrice și a gradului de suportabilitate a consumatorilor casnici și industriali de a susține aceste costuri. Costurile determinate de proiectele de investiții în capacități de producție precum și de stocare nu sunt menționate pe fiecare ramură în parte, așa cum nu sunt detaliate nici sursele de finanțare ale acestora.</p> <p>În graficul 43 privind Evoluția preconizată a prețului mediu al electricității se estimează o creștere a acestuia până în 2035. Care sunt datele care vin în sprijinul acestui scenariu, atâta timp cât sursele preponderente de energie vor fi cele regenerabile ce sunt recunoscute ca fiind cele mai ieftine? Există un studiu de impact din care au rezultat aceste prețuri?</p> <p>Considerăm imperios necesar ca introducerea mecanismului de sprijin de tipul Contractelor pentru Diferență să fie bazată pe un studiu care să analizeze în mod obiectiv și cu seriozitate impactul costurilor unui mecanism de tipul Contracte pentru Diferență asupra prețului final al energiei electrice, dar și asupra competitivității industriei românești energo-intensivă și să acorde sprijin doar pentru tehnologiile care nu se pot susține în lipsa unei scheme de sprijin, iar acesta să fie acordat numai până la momentul în care devin sustenabile fără ajutor de stat.</p> <p>Planul de decarbonare propus de CE Oltenia, prevede înlocuirea și completarea (până în anul 2030) a 1.260 MW în centrale pe bază de cărbune cu 1.400 MW centrale pe gaze naturale însă în reprezentările grafice "Traiectoria orientativă a capacității instalate, pe surse" de la paginile 64 (Grafic 6) și 73 (grafic 11) nu se reflectă această creștere de putere instalată în capacități de producere pe gaz, dimpotrivă tendința este descrescătoare.</p>
	<p>Federația Asociațiilor Companiilor de Utilități din Energie (ACUE)</p>	<p>Există estimări diferite ale capacității de producție energie electrică pentru 2025 (tabel 11 și 15)</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ date eronate (de ex: puterea instalată a celor 2 reactoare nucleare este de 1410 MW și nu de 1300MW, cf. grafic 11 și estimările ulterioare pentru energie nucleară) ☐ denumiri neactualizate ale unor autorități centrale (pag.35, pag.80 etc) ☐ afirmații eronate cum ar fi : menționarea OUG 70/2013 ca fiind abrogată; introducerea vinierei "Oxigen" în București, funcționarea Fondului Național pentru Eficiență Energetică; obligația operatorilor de distribuție de a aplica „tarife dinamice” la cererea clienților; ori, conform Regulamentului CE 943/2019, tarifele de distribuție pot fi diferențiate în funcție de

profilurile de consum sau de producere ale utilizatorilor sistemului și pot fi diferențiate pe paliere orare, fără să fie menționat un termen. Pe de altă parte, astfel de tarife diferențiate pe paliere orare necesită, obligatoriu, existența unui contor SMI și calea de comunicație pentru transmiterea datelor. De aceea, consideram că ar trebui clarificat, mai întâi, planul de implementare SMI și trecerea la Smart Grid.

Am constatat că sunt foarte multe referiri la legislația secundară emisă de către ANRE, care pun în aplicare legislația primară. Ar trebui menționată legislația primară aplicabilă, precum și legislația europeană, respectiv Regulamentul 2019/943/CE, direct aplicabil și Directiva 2019/944, în special când se fac previziuni pentru 2025-2030.

Nu există un plan de acțiune și o foaie de parcurs care să prevadă măsuri, responsabilități și termene în ceea ce privește transformarea sectorului energetic românesc. Acestea sunt necesare cu atât mai mult cu cât, în această perioadă, se desfășoară acțiuni de programare/planificare a resurselor financiare care vor fi alocate statelor membre ale UE și, implicit, României, alocare care va avea în vedere intențiile și angajamentele asumate prin PNIESC.

De asemenea, ar trebui realizată o analiză a costurilor estimative, precum și a impactului social al implementării politicilor enunțate în Plan, însoțită și de identificarea posibilelor surse de finanțare, în special la nivel european, care să ajute la atenuarea impactului social al acestor costuri.

Având în vedere angajamentul crescut al României privind instalarea de capacități de producere a electricității din surse regenerabile de energie și problemele de adecvanță a sistemului electroenergetic național, care se conturează în contextul stării actuale a parcului de generare, flexibilitatea devine un deziderat strategic și dirijarea fluxurilor investiționale către acest domeniu necesită măsuri de sprijin urgente, ce pot include ajutor de stat sub forma ajutorului pentru investiții în realizarea de noi interconectări, realizarea de capacități de producere descentralizată, stocare și consum comandabil (dispecerizabil). În corelare cu acestea, planul de dezvoltare RET pentru perioada 2018-2027 trebuie să fie corelat cu planurile de investiții ale operatorilor de distribuție, de comun acord între OTS și OD și conform prevederilor PNIESC și ale Strategiei energetice care urmează să fie aprobată.

Un alt aspect pe care dorim să îl subliniem este necesitatea corelării cu celelalte politici publice anunțate. Ne referim, în special, la utilizarea gazului natural în sectorul de încălzire și răcire, în contextul în care autoritățile își propun dezvoltarea infrastructurii de distribuție de gaze naturale, precum și al previziunilor conform cărora vor fi exploatate zăcămintele de gaze naturale din Marea Neagră. În același timp, e important de remarcat relevanța, din ce în ce mai mare, pe care sectorul electric îl va avea în domeniul încălzirii și răcirii, în contextul descentralizării și în al digitalizării .

În ceea ce privește infrastructura, este subliniată necesitatea dezvoltării unei infrastructuri pentru combustibili alternativi, dar

		<p>politicile și măsurile propuse pentru obținerea mobilității trebuie să cuprindă o abordare flexibilă și echilibrată în ceea ce privește tehnologiile care sunt deja mature și consolidate (cum ar fi utilizarea electricității și a gazului natural comprimat pentru vehicule) și cele care se pot dezvolta în viitor.</p> <p>Apreciem importanța de care se bucură eficiența energetică, o prioritate pentru perioada 2020-2030, investițiile și eforturile făcute în acest domeniu fiind esențiale pentru menținerea competitivității economiei românești și pentru reducerea sărăciei și vulnerabilității energetice. Țintele asumate nu sunt însă îndeajuns de ambițioase și este necesară stabilirea unor mecanisme clare, care să stimuleze cererea de servicii energetice și să încurajeze investiții semnificative în eficiența energetică.</p>
	<p>Asociația Bankwatch România</p>	<p>Recomandări cu privire la activitățile reglementate prin Directiva privind Emisiile Industriale (IED) – cerințe generale:</p> <p>Să existe un sistem de consultări transfrontaliere privind gradul de adecvare a măsurilor propuse de reducere a emisiilor (ex.: valorile nivelurilor de emisii propuse pentru instalații mari de ardere reglementate de Directiva pentru emisii industriale (DEI) sau pentru orice proiect nou);</p> <p>Pentru sectoarele care nu sunt acoperite de sistemul EU ETS, ar trebui introdusă o taxă pe carbon pentru alte utilizări ale combustibililor fosili (ex. fier și oțel);</p> <p>Să se asigure internalizarea completă a costurilor externe create de prejudiciile aduse asupra sănătății de poluanții atmosferici, inclusiv gaze cu efect de seră, prin: (i) Folosirea factorilor de cost ai Valorii Statistice a Vieții (VSL) conform Agenției Europene de Mediu sau adaptarea acestora la nivelurile prețurilor din SUA de 7.15 milioane EUR/VSL1 și (ii) Stabilirea unor taxe mai vaste pe poluare atmosferică sau taxe similare sistemului norvegian de taxare a NOx2.</p> <p>Recomandări pentru sectorul energetic:</p> <p>Să se asigure o eliminare treptată a cărbunelui din sectorul de producție a energiei, nu mai târziu de 2030. Adaptarea evoluției preconizate a puterii instalate pe cărbune - 1980 MW în 2025 și o stagnare până în 2030 - la faptul că majoritatea termocentralelor vor avea dificultăți în a funcționa, datorită creșterii prețului certificatelor ETS dar și din cauza noilor limite de emisii BAT (Best Available Techniques).</p> <p>Interzicerea arderii sau a co-arderii biomasei cu orice combustibil fosil din termocentrale. Se poate permite arderea biomasei, de la caz la caz, dacă standardele de poluare a aerului sunt aliniate la nivelurile de performanță 2017 LCP BREF pentru instalații noi și dacă căldura netă utilizată depășește 90% în cazul centralelor care livrează căldură în proporție de 70% rețelelor de termoficare.</p> <p>Eliminarea subvențiilor pentru activitățile legate de exploatarea cărbunelui, inclusiv pentru exproprieri și acoperirea costurilor cu emisiile de gaze cu efect de seră;</p>

Excluderea gazului natural din categoria combustibililor de tranziție. Ineficiența economică a investițiilor în noi capacități pe gaze naturale este dată de costul ridicat de producție în comparație cu alternativele regenerabile sau cu investițiile în eficiență energetică.

Corelarea datelor referitoare la capacitatea instalată pe cărbune din PNIESC (3240 MW) cu datele reale oferite de Transelectrica (3960 MW putere netă și 4590 MW capacitate instalată) sau anunțarea celor 720MW putere instalată care vor fi retrași până la sfârșitul anului.

Recomandări privind energia regenerabilă și eficiența energetică:

Proiectul PNIESC prevede că România va atinge în 2030 o pondere globală a energiei regenerabile în consumul final brut de energie de numai 30.7%, mult sub recomandarea Comisiei Europene de 34%. Propunem adoptarea propunerii Comisiei, luând în considerare potențialul enorm al României și faptul că performanța tehnologiilor eoliene și fotovoltaice crește, iar costurile scad.

În ceea ce privește ponderea energiei regenerabile în sectorul transporturi: stabilirea unui calendar de elaborare și implementare a planului pentru implementarea rețelelor publice de încărcare, la fel și în ceea ce privește instalarea efectivă a stațiilor de încărcare pentru autovehiculele electrice.

În ceea ce privește dezvoltarea capacităților de stocare a energiei: stabilirea unui calendar de elaborare a reglementărilor necesare pentru implementarea acestor măsuri, precum și precizarea unor termene de finalizare a acestor investiții. Referitor la dezvoltarea contoarelor inteligente, recomandăm identificarea și eliminarea barierelor existente în instalarea acestor echipamente având în vedere nivelul scăzut de doar 4.8% dintre consumatori care beneficiază în prezent de astfel de instalații, în ciuda calendarului de implementare stabilit de către ANRE.

Recomandăm excluderea de la eligibilitate în cadrul mecanismului de sprijin de tipul Contractelor pentru Diferență a proiectelor care presupun construcția de unități nucleare noi sau de capacități de producere a energiei electrice pe bază de combustibili fosili dotate cu echipamente de captare/utilizare a carbonului și sprijinirea numai a investițiilor care pot susține tranziția energetică. Ambele tipuri de tehnologii propuse spre excludere sunt extrem de costisitoare, iar resursele limitate ar putea fi folosite mai bine prin direcționarea către tehnologii dovedite.

În ceea ce privește implementarea Contractelor de vânzare a energiei electrice pe termen lung cu clienții finali (PPA) recomandăm precizarea unui calendar clar de elaborare și implementare a acestui instrument.

În ceea ce privește implementarea Contractelor de vânzare a energiei electrice pe termen lung cu clienții finali (PPA) recomandăm precizarea unui calendar clar de elaborare și implementare a acestui instrument.

Este necesar, de asemenea, stabilirea unor termene concrete de implementare a dispozițiilor care vor reglementa funcționarea

		<p>companiilor de tip ESCO și a contractelor de performanță energetică, precum și pentru înființarea Fondului Național pentru Eficiență Energetică.</p>
	<p>Asociația Comitetul Național Român al Consiliului Mondial al Energiei (CNR-CME)</p>	<p>Observatii cu caracter general:</p> <p>a. Menținerea în PNIESC revizuit a unor politici și măsuri în contradicție cu politicile Uniunii Europene: Ex: O capacitate de producție energie electrică de 1980 MW pe lignit la CE Oltenia care va opera și după 2030;</p> <p>b. Promovarea unor politici și măsuri care nu sunt agreate de Uniunea Europeană și momentan sunt la latitudinea țărilor membre:</p> <p>Construcția a două noi reactoare nucleare la Cernavoda în condițiile în care dioxidul de uraniu este importat în totalitate, producerea de apă grea, exploatarea zăcămintelor de uraniu și prelucrarea primară a minereului de uraniu au dispărut din România iar Compania Națională a Uraniului este în insolvență și obligată să returneze ajutorul de stat.</p> <p>c. Promovarea unor termene nerealiste:</p> <ul style="list-style-type: none"> • re tehnologizarea unei unități nucleare, precum și construcția cel puțin a altei noi unități nucleare până în 2030. • Construcția la CE Oltenia, până în 2024 a trei blocuri noi în cogenerare pe gaz natural cu o capacitate totală de 1000 MW și a altuia de 400 MW până în 2026 • Începerea în 2020 a exploatării noilor descoperiri de gaze din Marea Neagră. Dacă exploatarea zăcămintelor Doina și Ana ar putea începe în 2021-2022 în cazul zăcămantului Domino din zona de apă adâncă, titularii acordului petrolier nu au anunțat nici măcar descoperirea comercială. <p>d. Neprecizarea surselor de finanțare în condițiile în care instituțiile financiare internaționale nu vor mai susține investițiile în combustibili fosili iar majoritatea companiilor energetice au ca acționar majoritar statul român și ajutoarele de stat sunt practice interzise.</p> <p>e. Dezvoltarea sistemului național de transport gaze este focusat mai ales pe conectarea la viitoarele exploatare din Marea Neagră și mai puțin pe interconectarea cu țările vecine și accesul la surse alternative iar BRUA are un statut incert datorită poziției Ungariei.</p> <p>f. PNIESC nu abordează întregul tablou de bilanț GES, se limitează sursele antropogene iar factorii de absorbție pentru CO₂ sunt limitați doar la păduri fiind omisi alți factori legați de sol, apă și aer.</p> <p>g. Dezvoltarea parcului de regenerabile (RES) acordă în actuala propunere prioritate CEE (centrale electrice eoliene), pentru care se preconizează în propunerea actuală acoperirea celei mai mari părți din necesarul de RES, în timp ce investițiile în CEF (centrale electrice fotovoltaice) au o prioritarizare mai redusă. Se propune ca în perioada 2021-2025 să se asigure un nivel al creșterii puterii instalate între CEF și CEE care să aibă un raport inversat, respectiv $K_{res} = CEF/CEE = 2 \dots 4$, cu necesitatea de a favoriza în perioada 2025-2030 soluții CEF/CEE în raport 4:1. Motivele necesității de a prioritiza CEF sunt multiple, din care se pot enunța câteva:</p> <ul style="list-style-type: none"> • CEF se pot instala în mod distribuit și relativ proporțional cu consumul în toate zonele din țară, costurile de transport fiind mai mici și eficiența mai mare;

• producția zonală face sa nu mai fie, in general, necesare noi linii de transport; acestea au un timp lung de implementare si unele pot fi blocate de aprobări și de aspecte legate de proprietate (a se vedea alte exemple recente ce arata dificultateta construirii de linii noi);

PNIESC trebuie sa cuprinda si :

- un plan solid de *promovare a solutiilor de stocare distribuită*. Astfel, aceasta trebuie să stipuleze pentru perioada 2021-2026 un nivel de subvenționare a sistemelor de stocare (baterii+invertoare/convertoare) cuplate cu CEF (dar si CEE) la momentul achizitiei, astfel încât investiția acestora să fie recuperată în maxim 5 până la 8 ani, calculate pe baza unor studii preliminare. Aceste subventii la achiziție trebuie să fie scăzute gradat (de ex. 2021-2022 nivel maxim de subventie, 2023-2024 nivel mediu si 2025-2026 nivel mic). Dupa această perioadă, stocarea ar putea să se susțină singură din punct de vedere economic, datorită maturizării tehnologiilor.
- un plan solid de *promovare a comunitatilor energetice locale*, a *CEF instalate pe constructii de tip supermarket si in cadrul parcarilor* acestora. Sistemele RES care trimit spre retea o putere limitata (sau chiar zero) prin control local si stocare trebuie sa fie *conectate prin proceduri simplificate*, care sa permita reducerea costurilor acestora. Incurajarea prosumatorilor si a comunitatilor energetice solicita reconsiderarea legislatiei secundaer ANRE pentru a permite costuri minime de racordare, in conditiile gasirii optimului fata de siguranta functionarii retelei electrice nationale (de ex. prin incurajarea microretelelor, a celule energetice etc.
- *solutii de investitie bazate pe PPA (Power Purchase Agreement)*. Acest tip de realizare a investitiilor RES+stocare trebuie realizat prin legislatie, cu prioritizare asupra comunitatilor energetice locale. Preturile in licitatii PPA se vor baza pe perioade de achizitie a energiei electrice inter 10 si 20 ani.
- considerarea unei *ținte clare a numarului de vehicule electrice (VE)* pentru 2030, de exemplu cel puțin 20% din parcul de vehicule ușoare (autoturisme), cu anuntarea unei ținte de interzicere a comercializarii vehiculelor ICE (Internal combustion engine) dupa anul 2040-2045 (cu orizont ce se va reanaliza la fiecare 3 pana la 5 ani).
- incurajarea realizarii unei *retele extinse de statii de incarcare vehicule electrice* (este necesar studiu) si obligativitatea din 2025 de a avea pentru noile constructii statii de incarcare individuale (sau la baza blocului), fiind conditie de aprobare a constructiilor; statiile de incarcare contruite incepand cu anul 2023 trebuie sa detina boostere care sa permita laminarea consumului dinspre reseaua de distributie la o putere de cel puțin 4-5 ori mai mica decat cea a incarcarii VE
- *un program de cercetare care sa studieze solutii noi de sisteme de energie și retele electrice*, inclusiv considerând cuplarea cu domeniul distributiei de gaz metan si hidrogen „verde” (engl. sector coupling), cu realizarea de piloti pentru tehnologiile noi: electroliza din energie regenerabila (P2G) si injectie de hidrogen in reseaua actuala de gaz metan (5% până la 20%), solutii bazate pe celule de combustie (fuel cells, actionând ca CHP-uri), rețele de distributie locale în tensiune continuă (t.c.) și hibride (t.c./t.a.), transformatoare statice (solid state transformers), microretele izolate, routere de energie etc.

Observatii punctuale:**Lista de acronime:**

- Pag.8. Să se corecteze simbolul pentru „o mie”, cu literă mică (k în loc de K); idem km în loc de Km.
- •Pag.9. Să se corecteze la MWh = Megawattora, în loc de MWh = Megawatt pe oră.
- •Pag.10. Să se completeze la SACET= Sistem de Alimentare Centralizată cu Energie Termică, în loc de Sistem de Alimentare Centralizată cu Energie.

Recomandări pentru cap.3. Politici și măsuri pentru atingerea obiectivelor:**3.1.Dimensiunea decarbonare*****Sectorul transporturilor***

- Pag.92-93. Să se adauge politici și măsuri pentru stimularea „transportului rutier în comun” și mai ales a transportului electric.
- Pag.92-93. Să se adauge politici și măsuri pentru stimularea transportului naval și maritim, mai puțin poluante decât cel rutier.
- Pag.92-93. Să se ia în considerare și transportul aerian, cu cele două componente generatoare ale emisiilor de poluanți: transportul intern și transportul internațional.

Gestionarea deșeurilor

- Pag.94. Să se adauge politici și măsuri privind reducerea, până la eliminare, a poluării aerului, solului și apelor produse de depozitele de zgură și cenușă ale centralele termoelectrice, prin valorificarea în diverse domenii (construcții de drumuri și poduri, umplerea exploatarea subterane epuizate, materiale de construcții etc.). De menționat și contribuția acestei valorificări la evitarea unor emisii suplimentare de poluanți, asociate fabricării noilor materii și materiale echivalente.
- Pag.94. Să se adauge politici și măsuri privind valorificarea marilor depozite urbane pentru obținerea de biogaz și producerea de energie electrică și termică, pe baza acestuia.

3.5.Dimensiunea „cercetare, inovare și competitivitate

Să se completeze cu studii și cercetări privind:

- Soluții eficiente de încălzire și răcire a marilor aglomerări urbane, luând în considerare diverse sisteme de stocare a căldurii/frigului;
- Amplasarea optimă a sistemelor de stocare eficientă a energiei electrice la nivel local și la nivelul SEN;
- Cuantificarea „energiei înglobate („amprenta de carbon”) în materii prime, materiale, echipamente și instalații;
- Stabilirea de măsuri tehnice și organizatorice pentru aplatizarea „curbei de sarcină a SEN”;
- Calcularea balanței naționale anuale de „import-export a emisiilor de poluanți” (în mil.t CO2 echivalent).

<p style="text-align: center;">Asociația DECLIC</p> <p style="text-align: center;">și</p> <p style="text-align: center;">WWF România</p>	<p>Mesajele primite din partea a peste 4300 de membri ai Asociației Declic, conțin următoarele propuneri:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mai multă energie regenerabilă; 2. Renunțarea la arderea cărbunelui până în 2030; 3. Tranziție justă pentru lucrătorii afectați și comunitățile lor; 4. Eficiență energetică mai mare, renunțarea la arderea gazelor natural; 5. Reducerea emisiilor de gaze cu efect de sera; 6. Corelarea și publicarea datelor statistice pentru politici publice de combatere a sărăciei energetice; <p>Un singur mesaj continea suplimentar punctele 7-10</p> <ol style="list-style-type: none"> 7. Finalizarea în cel mai scurt timp a tuturor reactoarelor centralei atomo-electrice de la Cernavoda și începerea producerii de energie electrică la capacitate maximă, cu luarea celor mai drastice măsuri de securitate 8. Înlocuirea, în cel mai scurt timp, a motoarelor termice cu motoare electrice la autovehicule și depoluarea în acest fel a orașelor României. Încurajarea utilizării de către cetățeni a mijloacelor de transport individuale electrice (ex.: trotinete și biciclete electrice, etc.) . Înlocuirea autobuzelor cu troleibuze în toate orașele României. 9. revizia hidrocentralelor și aducerea lor rapidă la capacitate maximă de producere a energiei electrice 10. un control strict al statului asupra pretului energiei electrice la consumatorul final, în sensul menținerii acestuia la un nivel cât mai mic (lacomia privatilor, producători sau livratori de energie electrică, să fie stopată din fașă).
<p style="text-align: center;">DG REGIO</p>	<p>Există o discrepanță între prezentarea fondurilor UE și restul potențialelor surse de finanțare. În comparație, secțiunea „bugetul de stat” pare foarte vagă. Întrucât fondurile UE pot fi esențiale în finanțarea măsurilor specifice de atenuare a problemelor energetice și climatice, abordarea trebuie să fie convenită în mod comun între Comisia Europeană și statul membru.</p> <p>Prin urmare, secțiunea care se referă la fondurile structurale nu poate fi descrisă în modul în care este făcută în document pentru moment și trebuie eliminată și înlocuită cu o mențiune generică similară cu cele făcute pentru celelalte surse de finanțare din aceeași secțiune. Nicio sumă totală indicativă a fondurilor UE alocate măsurilor de energie și climă nu a fost convenită și, prin urmare, nu trebuie menționată în acest stadiu.</p> <p>Descrierea nevoilor de investiții și a măsurilor care vizează abordarea problemelor energetice și climatice nu este realizată în mod corespunzător nevoile generale de finanțare (secțiunea 3 și secțiunea 5.3) În plus, acestea nu ar trebui să se concentreze doar pe sectorul energetic.</p> <p>Fiecare măsură de investiție propusă pentru atingerea obiectivelor ar trebui să fie, indiferent de sursele de finanțare:</p> <ul style="list-style-type: none"> - însoțită de pachetul financiar necesar pentru implementarea măsurii de investiții - măsurabilă în timp, cu o cronologie corespunzătoare pentru implementare (care arată și prioritățile în implementare) - implementabilă cu instrumente specifice (de exemplu, instrumente financiare, subvenții, scheme de sprijin naționale, mecanisme de piață, etc.), indiferent de sursele de finanțare (de exemplu, fonduri structurale europene).

		- precizate grupurile țintă și actorii de bază (actori care sunt principalii factori ai schimbării, de exemplu, ministerele de resort, actorii pieței, OTS / OTS, agențiile naționale, ONG-urile, etc.).
	ENGIE	<p>Pentru a asigura o creștere sustenabilă a parcului de nergie regenerabilă este necesară elaborarea unei Foi de parcurs și a unui Pan de acțiune care să conțină mecanismele de susținere și măsurile ce trebuie luate pentru înlăturarea barierelor pe calea dezvoltării de noi capacități (printre care costul de conectare la rețele, costurile de echilibrare etc.) Realizarea capacităților enunțate în PNIESC nu poate fi atinsă în absența unui mecanism de susținere, mai ales în prima parte a decadei, când se dorește instalarea unei capacități suplimentare de 1,8 GW în 2022 față de 2020.</p> <p>În privința obiectivelor propuse pentru ponderea energiei din surse regenerabile în consumul final brut de energie în sectoarele încălzire și răcire (I&R) și transporturi, creșterile asumate sunt greu de atins, dacă se iau ca bază de plecare ponderile din anul 2018: 33% în 2030 pentru I&C(față de 25,4%, în 2018) și de 14,2% în 2030 pentru transporturi (față de 6,3%, în 2018).</p> <p>Considerăm că aceste cifre trebuie însoțite de o detaliere a măsurilor de stimulare a consumului de energie regenerabilă în aceste domenii, mai ales în domeniul încălzirii, unde dezvoltarea consumatorilor casnici va conduce la o scădere a utilizării de biomasă tradițională și o probabilă migrare către tehnologii bazate pe gaz natural. De asemenea, în sectorul I&C ar trebui luată în considerare utilizarea biogazului, mai ales în zonele în care există potențial agricol.</p> <p>Este necesară încurajarea, printr-o schemă de sprijin, a producerii de biogaz și biometan pentru a ajuta la decarbonarea pe termen mediu și lung a sectorului I&R.</p> <p>Obiectivele stabilite pentru creșterea eficienței energetice nu sunt îndeajuns de ambițioase, nefiind valorificat potențialul ridicat existent atât în zona clădirilor (mai ales cele comerciale și de birouri), cât și industriale. Autoritățile publice trebuie să îmbunătățească cadrul financiar și să pună în aplicare mecanisme care să stimuleze cererea de servicii energetice și să încurajeze investiții semnificative în eficiență energetică.</p> <p>Utilizarea gazului natural nu este încurajată suficient. În acest scop ar trebui incluse în PNIESC măsuri de stimulare pe modelul celor pentru electromobilitate și nu numai revizuirea procedurilor de autorizare pentru dezvoltarea unei infrastructuri GNC, cum este prevăzut în prezent.</p>
	OMV PETROM	1. Pentru a atinge obiectivele și țintele ambițioase din PNIESC, precum și în sprijinirea evaluării ulterioare a implementării acestora la nivelul politicilor publice, propunem ca acesta să fie completat cu un plan detaliat de măsuri, care va include: acțiune / măsură - definiția entității responsabile - orizont de timp - sursa de finanțare dedicată fiecărei acțiuni. De asemenea considerăm util să se specifice costurile totale pentru fiecare sector economic, eventual pe tehnologii, pentru a ține cont de

eforturile fiecărui sector și pentru o distribuire corectă a sarcinilor, precum și finanțările necesare în vederea atingerii țințelor asumate.

2. Propunem transparentizarea metodologiei care a stat la baza modelării scenariilor din PNIESC și completarea cu explicații (inclusiv detalii despre ipoteze de calcul, posibile constrângeri etc.) cel puțin pentru cifrele prezentate în „Traiectoria de orientare a capacităților instalate, pe surse, [MW] ”și pentru„ Traiectoria indicativă a consumului final brut de energie, pe sectoare, [ktep] ”. De exemplu, deși se menționează că 1400 MW pe gaz natural înlocuiesc parte din capacitățile de producere a energiei electrice pe cărbune de la CEO și că noi capacități de producere a energiei electrice și termice în cogenerare pe gaze naturale, totalizând 1300 MWe, vor înlocui grupurile existente pe gaze naturale în cogenerare, în graficele privind traiectoria de orientare a capacității instalate, pe surse, baza capacității gazelor naturale scade - atât din 2020 până în 2025, cât și din 2025 până în 2030 (total -12%, de la 3.344 MW în 2020 la 2.958 MW în 2030).

3. Având în vedere că nu se poate trece direct doar la energie din surse regenerabile/nuclear, chiar și post 2030 (presupunem că centralele noi pe gaze naturale și cele modernizate vor funcționa cel puțin 15-20 ani) și ținând cont de resursele disponibile, gazele naturale extrase și exploatate pe teritoriul României vor reprezenta un element cheie în tranziția energetică. Însă presiunea pe sectorul hidrocarburilor va continua să crească. Ca urmare propunem includerea unor prevederi concrete referitoare la sprijinul pe partea de cercetare pentru tehnologii de reducere/eliminare a emisiilor (ex. captarea, stocarea și utilizarea de dioxid de carbon).

4. Pentru creșterea conținutului de energie regenerabilă și decarbonizarea sectorului transport, Uniunea Europeană a propus ca ponderea energiei regenerabile să atingă 14% în 2030. Industria de rafinare țiței și distribuție carburanți din Romania este deja supusă unei tranziții valorificând excelența tehnologică, cultura antreprenorială și abordarea clienților din perspectiva asigurării unei calități ridicate. Carburanții în amestec cu biocombustibilii sunt folosiți în vehicule din ce în ce mai eficiente ceea ce conduce la emisii mai mici de carbon per kilometru, per pasager și per unitatea de încărcare. În continuare însă, rafinăriile vor juca un rol foarte important de agregare și normalizare pentru a asigura carburanți cu conținut scăzut de emisii și pentru a asigura o calitate consistentă a acestora. Principalele provocări sunt asigurarea sustenabilității și asigurarea pătrunderii volumului crescut de carburanți pe piața finală (din cauza utilizării biocombustibililor). Biocombustibilii lichizi – convenționali și avansați – vor fi necesari pentru a asigura reducerea emisiilor de carbon în sectorul transport acolo unde electrificarea nu este încă o opțiune. De asemenea, România dispune de resurse importante pentru producția de biogaz. Acesta contribuie în aceeași măsură ca și biocombustibilii la reducerea emisiilor și creșterea conținutului de energie regenerabilă în transport. Studiile și analizele disponibile la nivelul Uniunii Europene și transpuse pentru piața din România (conform grafic atașat „Viitorul Transportului în România – mix energetic), indică următoarele aspecte:

- volumul de biocombustibili va crește cu cel puțin la 40% în 2030 comparativ cu anul 2020;

- energia regenerabilă din transport (feroviar și rutier) trebuie să fie până la 3x mai mare în 2030 comparabil cu nivelul anului 2020,

		<p>- prezența a 10% biogaz în volumul total de gaz utilizat în transport (gaz natural comprimat și gaz natural lichefiat) poate contribui la reducerea cu până la 33% a biocombustibililor și la asigurarea îndeplinirii obiectivului de reducere a emisiilor de carbon de către Romania.</p> <p>Având în vedere importanța biocombustibililor în asigurarea obiectivelor impuse de Uniunea Europeana și dificultatea de a asigura pătrunderea acestui volum total de carburanți pe piața din România, propunem includerea unor prevederi concrete pentru: îmbunătățirea infrastructurii și creșterea conținutului de energie regenerabilă pentru transportul feroviar și rutier (creșterea ponderii de energie din surse eoliene și solare), împreună cu dezvoltarea cercetării și dezvoltării tehnologiilor de producție biocombustibil (de exemplu producția de biocombustibili avansați și co-procesarea uleiurilor) și biogaz pe teritoriul României.</p> <p>5. Considerând importanța carburanților alternativi pentru decarbonizarea sectorului de transport sunt prioritare o serie de abordări:</p> <p>a) dezvoltarea sustenabilă a producției de hidrogen din surse regenerabile, pe teritoriul României, luând în calcul evoluția parcului auto și impactul asupra consumatorului final. Pe lângă acest aspect, este larg cunoscuta dubla importanță a hidrogenului verde în reducerea amprentei de carbon a rafinăriilor și a carburanților (hidrogenul fiind utilizat în producția carburanților);</p> <p>b) dezvoltarea producției și infrastructurii necesare penetrării carburanților alternativi (GNC/GNL), pentru care recomandăm asigurarea mecanismelor (cadru de reglementare, facilitarea accesului la fondurile de investiții) și a infrastructurii aferente.</p>
	<p>Registrul Auto Român (RAR)</p>	<p>Observatie la tabelul 1, pag. 21, sectorul transporturilor</p> <p>Semnalăm faptul ca în conformitate cu legislatia UE referitoare la omologarea vehiculelor rutiere, precum și cu principiul liberei circulații a marfurilor aplicabil în cadrul Pieței Interne, nu poate fi interzisă eliberarea cartii de identitate a vehiculelor în vederea înmatriculării acestora în România în cazul vehiculelor care au fost omologate UE și provin din alt stat membru.</p> <p>De asemenea, va semnalăm faptul ca în cuprinsul Planului, cu referire la vehiculele rutiere, se face confuzie între nivelurile emisiilor poluante și emisiile de CO₂.</p> <p>Emisiile de CO₂ nu sunt emisii de gaze poluante, ci emisii de gaze cu efect de seră.</p> <p>Valoarea emisiilor de CO₂ nu depinde de nivelul de emisii poluante (non Euro, Euro 1,, Euro 6) ci depinde direct de consumul de carburant al autovehiculului.</p>

**RWEA
Asociația Română
pentru Energie
Eoliană**

Recomandări - Cota de energie regenerabilă și noi capacități

Cota de energie regenerabilă pentru 2030 trebuie să fie de minim 34%, energia regenerabilă fiind în momentul de față cea mai ieftină formă de generare a energiei și astfel oferind un beneficiu consumatorului industrial și casnic.

PNIESC trebuie să ofere vizibilitate pe minim 5 ani asupra licitațiilor pentru noile capacități regenerabile, prin precizarea datei de organizare a licitațiilor, capacităților scoase la licitație. pentru fiecare tehnologie și bugetul alocat acestora.

PNIESC ar trebui să cuprindă un plan de măsuri și acțiuni concrete pentru creșterea gradului de flexibilitate a SEN, cu ținte pentru creșterea gradului de interconexiune, implementarea DSM, dezvoltarea flexibilității în Î&R, dezvoltarea unei piețe și a tehnologiilor de stocare a energiei și cele bazate pe hidrogen, digitalizare și pentru creșterea gradului de flexibilizare în domeniul transportului.

Politici și măsuri

Pentru a putea atinge țintele de energie regenerabilă, este necesară liberalizarea completă a pieței, implementarea regulamentelor europene (regulamentului UE 943) și în special adaptarea cadrului legislativ la nivel național pentru a permite încheierea contractelor de tip PPA pentru noi capacități.

Având în vedere capacitățile regenerabile preconizate a fi dezvoltate în următorii 10 ani, accelerarea lucrărilor de dezvoltare a rețelelor electrice, a creșterii flexibilității și a nivelului de interconexiune devine primordială, iar viitorul PDRET elaborat de Transelectrica va trebui regândit și dezvoltat ținând cont de noua paradigmă pentru a debloca aceste dezvoltări. Planificarea rețelelor trebuie să țină cont de disponibilitate resursei eoliene, iar dezvoltarea acestora trebuie să anticipeze dezvoltarea capacităților de producție regenerabile.

Cu excepția proiectelor incluse în lista de Proiecte de Interes Comun (PCI), PNIESC nu specifică în mod clar sursa de finanțare pentru lucrările de dezvoltare a rețelei, fapt surprinzător având în vedere posibilitatea finanțării prin noile instrumente puse la dispoziție de Green Deal, respectiv Fondul de Modernizare (10d).

Investițiile în viitoarele capacități regenerabile sunt condiționate direct de dezvoltarea rețelelor de transport și distribuție a energiei electrice, capitol la care PNIESC este deficitar. Considerăm că ar fi benefică includerea: unui calendar cu termene exacte pentru realizarea fiecărei porțiuni de rețea, capacitatea ce poate fi instalată în urma lucrărilor de dezvoltare a rețelei, precum și un set de măsuri pentru a evita situația în care noile proiecte sunt amânate datorită imposibilității conectării la rețea.

De asemenea, considerăm că ar fi necesară folosirea fondurilor europene disponibile pentru realizarea întăririi rețelelor în ritm accelerat de către Transelectrica și eliminarea tarifului de întărire.

Politicile și măsurile pentru susținerea creșterii cotei de energie regenerabilă în sectoarele de Transport și Încălzire și Răcire sunt enumerate la modul general, dar lipsește nivelul de detaliu care să le ofere concretețe și o evaluare de impact a fiecăreia pentru a putea le putea prioritiza în vederea obținerii celui mai eficient calendar de implementare. În plus, fundamentarea creșterii ponderii SRE în sectorul de Î&R pe disponibilitatea surselor de biomasa (în special a lemnului de foc) este o măsură anacronică ce nu se încadrează în principiile de decarbonizare europene și nu aduce un beneficiu economic și cu atât mai puțin în ceea ce privește impactul asupra mediului. RWEA sugerează o abordare de ansamblu care să se bazeze pe principiile de cuplare a sectoarelor de consum (sector coupling), evitând tratarea izolată a acestora, în vederea realizării de sinergii cu impact semnificativ asupra dezvoltării economice.

De asemenea, RWEA consideră că este necesar să se analizeze potențialul de decarbonizare a sectorului industrial prin creșterea gradului de electrificare și de folosire a materiilor prime provenite din surse regenerabile (renewable feedstock) în domenii precum industria oțelului, petrochimia, industria chimică și altele.

O abordare realistă a situației actuale a sistemului energetic românesc este necesară pentru a putea defini obiectivele pentru următoarea decadă într-un mod obiectiv, iar astfel RWEA este de acord cu recomandarea Comisiei Europene de a enumera toate subvențiile energetice, inclusiv și în special în ceea ce privește combustibilii fosili, precum și acțiunile întreprinse și planurile avute în vedere pentru eliminarea lor treptată.

Baza analitică și costuri

O evaluare obiectivă impune folosirea estimărilor realiste în ceea ce privește costul tehnologiilor, în special cele regenerabile, și a evoluției prețului carbonului EU ETS.

Costurile tehnologiei eoliene luate în calcul în PNIESC sunt supraestimate.

Evoluția prețului carbonului EU ETS prezentată în PNIESC este bazată pe o modelare din 2016, contrazisă de prețurile actuale, care în momentul de față se situează deja peste cele luate în calcul pentru anul 2025. În cazul în care calculele ce stau la baza datelor din PNIESC se bazează pe această evoluție de preț a EU ETS, considerăm oportună refacerea lor pentru a avea o imagine corectă asupra situației sectorului.

PNIESC include o estimare a investițiilor necesare la nivelul întregului în perioada 2021 – 2030, de 22,6 miliarde Euro, investiții ce vor rezulta în atingerea cotei de energie regenerabilă de 30,7%. Importanța PNIESC pentru atragerea de noi investiții impune actualizarea estimării cu un grad mai ridicat de detaliu în ceea ce privește categoriile de investiții și în special eșalonarea lor într-un calendar anual. Este necesar ca acestea să fie detaliate nu doar la nivelul noilor capacități de producție, cât mai ales în ceea ce privește infrastructura necesară acomodării unui procent ridicat de surse regenerabile în condiții de siguranță a sistemului – rețele, interconexiuni, cuplarea sectoarelor, Demand Side Management, stocare, digitalizare, susținerea zonelor și a categoriilor afectate de tranziția energetică etc.

		<p>PNIESC trebuie să ia în considerare scenarii alternative de dezvoltare a sistemului, existând doua scenarii ce oferă o cotă mai mare de energie regenerabilă, cu investiții necesare mai mici și cu un preț al energiei la consumator mai mic decât cel prezentat. RWEA susține creșterea semnificativă a gradului de ambiție pentru 2030 privind ponderea de energie din surse regenerabile la cel puțin 34%, obiectiv realizabil în condiții de eficiență tehnică și economică, așa cum demonstrează studiul „Energia Regenerabilă în România: Potențial de dezvoltare la orizontul anului 2030”, realizat de Deloitte România. Exista două scenarii pentru o cotă de între 32 și 35%, cu capacități eoliene adiționale cuprinse între 3000 și 4000 MW, realizabile cu investiții semnificativ mai mici decât cele luate în considerare de PNIESC și cu un preț el energiei electrice la consumator, înainte de taxe, mai mic.</p>
	<p>Societatea Auditorilor si Managerilor Energetici din Romania (SAMER)</p> <p>Propunerile au fost trimise pe 06.03.2020, inserate direct in documentul pdf al proiectului PNIESC</p>	<p>Comentarii la Tabel 1 (paginile: 18, 19 si 21)</p> <p>Dimensiunea decarbonare</p> <p>Inclusiv pentru incalzire in sistemele de termoficare de tip SACET, prin tranzitul energiei prin SEN si utilizarea cu pompe de caldura la nivel de surse, folosind si mecanismele de piata a energiei electrice.</p> <p>Unitati de cogenerare de inalta eficienta pe gaz metan, cu capacitati de stocare a energiei termice, respectiv cu masuri de stimulare fiscala a producatorilor agricoli cu sere sa-si amplaseze infrastructura in proximitatea surselor (captarea inclusiv a emisiilor de CO2) sau a retelelor termice.</p> <p>Proiectelor SRE dar si de eficienta energetica la nivel de surse: trecere centrale conventionale in centrale cu ciclu combinat, reducere consumuri servicii interne in centrale, reducere CPT in retelele de transport si distributie.</p> <p>Exista deja Fondul Roman pentru Eficienta Energiei (www.FREE.org.ro) ca organism de interes public infiintat de Guvern in 2001 si care poate fi capitalizat si dimensionat la nivel de personal pentru a finanta proiecte de eficienta energetica si surse regenerabile.</p> <p>In primul rand, autoritatile competente (Ministerul Economiei) sa monitorizeze daca exceptarea partiala la plata certificatelor verzi se utilizeaza de catre Beneficiarii din industrie pentru investitii in eficienta energetica.</p> <p>La fel si exceptarile la plata ETS.</p> <p>Auditorii energetici, intr-un cadru legal si de monitorizare impus de Minister, pot reflecta corect si realist economiile de energie obtinute de catre Beneficiarii din industrie a exceptarilor.</p> <p>Recomandam sa identificati in statistica europeana a proiectelor Horizon 2020, ce pondere are Romania pe acest tip de finantare, raportat la tarile UE.</p> <p>Pornind de aici, sa stimulati prin politici de sustinere mediul privat, IMM-urile, companiile de tip start-up, institutele de</p>

		<p>cercetare, universitatile sa acceseze proiecte de tip Horizon Europe pe axele de cercetare, inovare si diseminare, pentru punerea in practica a unor proiecte BAT, de tip pilot demonstrativ, cu grad ridicat de replicabilitate.</p> <p>Recomandam parteneriate efective intre CFR si zonele metropolitane ale resedintelor de judet. Exemple: Bucuresti, Cluj, Oradea etc., unde introducerea de rame usoare pe liniile existente ale CFR ar decongestiona mult traficul rutier si ar produce economii substantiale de emisii si energie.</p> <p>Managementul energetic la nivel de comunitati locale (prin manageri energetici ale oraselor) poate avea o contributie utila. Impunerea ca in rapoartele de audit energetic realizate pentru industrie sa se indice si nivelul de consum energetic aferent rebuturilor, materialelor reziduale, respectiv al materialelor care pot fi reintroduse in circuitul economic, inclusiv prin valorificare energetica.</p> <p>Stimularea unor simbioze energetice intre SACET-uri si industria din proximitate. Exemplu: la Cluj, printr-un proiect pilot demonstrativ Horizon 2020 pe axa SPIRE (economie circulara) se va recupera caldura reziduala (care acum este aruncata pe cosul de fum al cuptoarelor) de la Fabrica Sanex, de gresie si faianta, si se va introduce in sistemul de termoficare al orasului, pentru incalzirea locuintelor rezidentiale. Rezultat: economii substantiale de emisii de gaze cu efect de sera etc.</p> <p>Dimensiunea Eficiență energetică inclusiv cu autovehicule cu gaz natural comprimat, gaz natural lichefiat.</p> <p>Dimensiunea Securitate energetica Flexibilitatea sistemului energetic poate fi asigurata si prin introducerea unor programe de Demand Response pentru utilizatorii de retea, consumatori sau prosumatori. S-a definit in legislatia secundara a ANRE conceptul de - consumatori agregati dispecerizabili. Exista un proiect demonstrativ realizat pe un grup de cladiri agregate la nivel de consum energetic: www.dr-bob.eu</p> <p>Exista si tehnici si produse de piata pentru servicii de Demand Response: www.edream-h2020.eu</p>
	<p>Sindicatul Solidaritatea Hunedoara</p>	<p>Propuneri Strategia de funcționare a Termocentralei Mintia, dupa darea in plata</p> <p>Menținerea in funcțiune a Termocentralei Mintia</p>
	<p>Uzinsider</p>	<p>Observații Tabel 1 - Sumarul interacțiunilor între principalele politici și măsuri la nivelul diferitelor dimensiuni</p>

		<p>Dimensiunea Piata interna a energiei - Sprijin pentru alte dimensiuni Se propune redefinirea urmatoare: <u>cu clienti finali (PPA) în afara pietelor centralizate</u> Contravine Reglementarii UE 943/2008.</p> <p>La pag 109 -Transferuri statistice de energie din resurse regenerabile</p> <p>Se propune eliminare paragrafului “sub condiția ca transferul static respectiv să nu se realizeze în dauna atingerii țintelor naționale în domeniul SRE și a unui impact negativ asupra funcționării în siguranță a SEN.”, pentru mecanismul de schimb static prin natura lui se aplica DOAR PTR. EXCEDENTUL DE RES peste cota nationala obligatorie. In nici un caz nu poate afecta cota nationala in nici un fel.</p>
<p>Parlamentul României Camera Deputaților</p>		<ol style="list-style-type: none"> 1. Pentru coerența datelor referitoare la prognozele privind viitoarele capacități de producție energie electrică care se vor instala în conformitate cu proiectul PNIESC este necesar ca aceste date să fie corelate cu alte date oficiale cum ar fi politici și strategii în domeniul energetic care să se regăsească în Strategia Energetică a României 2016-2030. 2. Ținta asumată de România în ceea ce privește ponderea energiei din surse regenerabile în consumul final brut de energie pentru anul 2030 trebuie să aibă la bază un Plan de Acțiune la nivelul UE pentru asigurarea unei finanțări corespunzătoare din partea UE în sensul asigurării unei adecvante corespunzătoare a rețelelor electrice, dar și a flexibilizării producerii de E-SRE, prin instalarea de capacități de stocare și utilizarea de sisteme inteligente de management a rețelelor electrice. 3. Măsurile care au ca scop decarbonizarea, descentralizarea producției și digitalizarea sectorului energetic trebuie să fie precedate de de evaluări tehnice ale situației actuale privind starea tehnică a echipamentelor și instalațiilor electrice ale rețelelor de transport și distribuție a energiei electrice precum și costurile cu investițiile necesare pentru gestionarea eficientă a rețelei pentru asigurarea evacuării energiei electrice produse de centralele electrice care utilizează SRE. De asemenea, trebuie realizate și identificate surse, respectiv scheme de finanțare la nivel european pentru realizarea acestora, precum și impunerea realizării planurilor de investiții în Sistemele Naționale de Transport gaze naturale și energie electrică pentru următorii 10 ani pentru dezvoltarea SNT în vederea realizării interconectărilor, extinderii și racordării noilor capacități de producție și realizării capacităților de stocare necesare funcționării în condiții de eficiență și siguranță a acestora. 4. Utilizarea pe scară largă a inovațiilor digitale prezente în viitoarele sisteme energetice complexe, cum ar fi Internet of Things (IoT) Industrial Internet of Things (IIoT), stocare distribuită, modele avansate de clienți activi, comunități energetice aggrate, blockchain și aplicații inteligente etc., va schimba planificarea și funcționarea acestora și va transforma piețele energetice, ceea ce necesită un Plan de măsuri adecvat pentru protecția datelor și informațiilor împotriva intruziunilor și atacurilor nocive (cibersecuritate) și utilizarea necontrolată a datelor clienților finali atât la nivelul statelor membre, cât și la nivelul UE. 5. Managementul congestiilor- pentru a putea menține nivelul de siguranță în funcționarea sistemelor energetice în cazul racordării surselor de energie regenerabilă la rețelele electrice sunt necesare măsuri speciale la nivel de sistem, iar creșterea

numărului de producători cu producție necontrolabilă conduce la creșterea frecvenței de apariție a congestiilor de rețea. Pentru rezolvarea acestora, operatorul de transport și de sistem trebuie să cuprindă în Planul de dezvoltare a RET pentru cicluri de câte 10 ani măsuri investiționale care să ofere suportul necesar pentru evacuarea, fără restricții a energiei electrice produse de centralele electrice din surse regenerabile, în special de tip eolian, nu numai în zonele Dobrogea, dar și în Moldova, Banat și sudul Munteniei.

6. În contextul asumării unei ținte crescute de E-SRE, respectiv a creșterii numărului de producători de energie din surse regenerabile, apreciem că este necesară completarea și solicitarea ca UE să permită actualizarea periodică a PNIESC cu mai multe detalii privind noutățile tehnologice, evoluția costurilor fiecărei tehnologii, finanțarea acestora, programe ale UE privind accesul la tehnologie, programe de producere și contractare, studii referitoare la impactul introducerii în ritm accelerat a acestor tehnologii asupra prețurilor energiei electrice, respectiv cu o secțiune distinctă pentru Planul de Dezvoltare Tehnologică.

7. Actualizarea în vederea facilitării realizării PNIESC cu Ordinele și Deciziile ANRE menționate în document, precum și cu necesitatea realizării de reiterații, ajustări și completări ale acestuia în conformitate cu modificările impuse prin legislația primară și secundară, respectiv Directive, Regulamente UE și legi naționale, respectiv ordine și decizii ale Autorității de Reglementare pentru transpunerea și respectarea acestora.

8. Asigurarea capacității de stocare de energii și a sistemelor de rezervă – realizarea proiectului centralei hidroelectrice prin pompă Tarnița Lăpușești și a altor centrale hidroelectrice în pompaj poate să contribuie la asigurarea rezervei de putere, la reglajul frecvență putere, cerință imperativă a Sistemului Energetic European, în mod special în contextul implementării programului Green Deal.

9. Realizarea unei capacități de echilibrare a balanței producție-consum fără a periclita siguranța sistemului, pentru structura existentă și prognozată pe termen mediu a unui nou parc de producție de cca. 4.000 MW. Această concluzie trebuie luată în considerare la elaborarea scenariilor de dimensionare rațională a rețelei.

10. Pentru implementarea PNIESC trebuie avute în vedere cu prioritate următoarele:

- a) Plan Național de Tranziție cu impact deosebit de important din puncte de vedere social și economic pentru regiunile carbonifere din România;
- b) Plan Național de Acțiune pentru Eficiență Energetică, ghiduri practice, reglementări, politici guvernamentale și strategii cu un accent special asupra consumatorului ca fiind sursa cu cel mai mare potențial de economisire de energie. Program specific de informare și educare cu responsabili și surse de finanțare;
- c) Program de acțiune pentru digitalizare;
- d) Program de acțiune pentru inovare și tehnologie;
- e) Program național pentru stocare gaze naturale, energie electrică, hidrogen;
- f) Harta Națională pentru valorificare de surse regenerabile de energie - onshore și offshore; biomasă; biogaz; deșeuri, energie geotermală;
- g) Program Național pentru eficiență energetică și utilizarea energiei regenerabile în clădiri și extinderea utilizării acestora în SACET;

h) Program național pentru legislație primară și secundară pentru transpunerea Directivelor și Regulamentelor UE, cu capitol distinct pentru consumatorul vulnerabil și prosumer;

i) Program național de investiții în: Sistemem Naționale de transport gaze naturale și energie electrică; producție de energie; stocare gaze naturale, energie lectrică, CO2, biomasă, SACET;

j) Plan național de acțiune cu măsuri, responsabilități, termene și ghiduri de aplicare pentru accesarea și gestionarea fondurilor structurale, precum și a noilor mecanisme de finanțare pentru situații de criză de care România urmează să beneficieze prim implementarea Green Deal in vederea transformării sectorului energetic românesc. Pentru identificarea scenariilor naționale de criză de energie electrică și implementarea planului de pregătire pentru riscuri, considerăm că este necesară o mențiune expresă privind schemele de finanțare și de implementare a mecanismelor de solidaritate pentru asigurarea securității energetice în situațiile de criză în aprovizionarea cu energie electrică, precum și a creșterii gradului de utilizare a măsurilor preventive și de bună pregătire pentru situații de urgență atât pentru combaterea schimbărilor climatice, cât și pentru situații extreme de avarii în sistem.

Observații punctuale: date incorecte sau nerealiste:

- pag 21 – nu se poate interzice într-un stat membru înmatricularea autovehiculelor care au fost anterior înmatriculate în alt stat membru;
- pag 51- grafic 2;
- pag 52- grafic 3 și grafic 4. Referitor la gazele naturale, ultimul alineat ;
- pag 53 – grafic5 și tabel 4;
- pag 54 – tabel 4, 5, 6
- pag 55 – gafic 6 contradicție cu pag 54, grafic 7;
- pag 56- bionergii bazate pe lemen de foc;
- pag 57 – nămol de epurare, zero utilizare; combaterea sărăciei energetice – cifre înainte de liberalizarea prețului, fără măsuri concrete;
- pag 59 – menținerea gradului actual de de diversitate a surselor de energie internă – ce facem cu cărbunile?
- pag 72 – grafic 141 –puterea instalată a celor 2 reactoare nucleare este de 1400 MW, nu de 1300 MW;
- pag 78 – obligația operatorilor de distribuție de a oferi tarife dinamice la cererea utilizatorilor sau a furnizorilor trebuie corelată cu cerințele obligatorii pentru sistemele de contorizare inteligentă;
- pag 80 - Ministerul Educație și Cercetării;
- pag 92 – primăria Capitalei a renunțat la introducerea vinietei oxigen; GPL ar trebui eliminat din rândul compustibililor alternativi (Green Deal);
- pag 93 – preluarea din Regulamentul 2019/631 este una generală, fără aplicabilitate practică, PNIESC trebuie să prevadă obiective specifice României, precum și un anumit număr de autovehicule cu emisii scăzute care să se regăsească în parcul național auto în anii 2025 și 2030;
- pag 94 – cum sunt promovate orașele inteligente și orasele verzi ? Este necesar un cadru normativ care să prevadă criteriile și stimulente pentru orașele care inițiază astfel de proiecte, precum și beneficiile concrete pentru locuitorii acelor orașe;

		<p>- pag 100- pentru limitarea achiziției de vehicule uzate, pe lângă introducerea de taxe de mediu, se poate recurge la modificarea impozitului anual pe deținerea de autovehicule și introducerea în orașe a ”zonelor cu emisii scăzute”;</p> <p>- pag 106 – în ceea ce privește elaborarea unui normativ care să instituie obligații privind parcurile auto ale instituțiilor publice, trebuie precizat că astfel de acte normative există deja, ele trebuie doar completate și actualizate (Legea nr. 37/2018, Ordinul 1068/2018, directiva Clean Vehicle);</p> <p>- pag 114, ar fi util să se precizeze numărul de autovehicule electrice care se intenționează a fi finanțate prin Programul Rabla Plus pentru perioada 2020-2024;</p> <p>- pag 127 – datele privind Programul nuclear intră în contradicție cu datele din tabelul de la pag 129, contrazicând astfel angajamentul din PNIESC referitor la mixul tehnologic și includerea în acesta a unităților 3 și 4 de la Cernavodă;</p> <p>De asemenea, trebuie menționat sistemul de facilitare a finanțării noilor capacități de producție prevăzute la pag 129 ” pentru a asigura un mix energetic echilibrat și diversificat” cu mențiunea expresă că el trebuie să fie nediscriminatoriu pentru a asigura astfel finanțarea unor capacități de producție similare în toate orașele României care aleg, în propria strategie energetică, SACET, ca variantă de alimentare cu apă caldă și caldură.</p>
	<p>Asociației Centrul Român al Energiei (CRE)</p>	<p>Considerăm că “PLANUL” trebuie să adreseze trei principale elemente:</p> <p>A. Evoluția consumului național de energie în perioada până în anul 2030;</p> <p>B. Planul de acțiune, cu proiecte concrete sau grupe de proiecte, pentru asigurarea adecvantei sistemului cât și pentru atingerea țintelor asumate la nivelul Uniunii Europene pe fiecare dimensiune în parte (regenerabile, eficiență energetică, piața de energie, etc.);</p> <p>C. Planul de finanțare a proiectelor, cu încadrarea în programele și mecanismele de finanțare naționale și europene.</p> <p>Nu în ultimul rând, conținutul “PLANULUI” trebuie să fie consistent cu Planul Național de Acțiune în domeniul Eficienței Energetice și cu proiectul de Strategie Energetică a României 2018-2030 cu perspectiva anului 2050.</p> <p>Propuneri / Comentarii cu caracter general</p> <p>1. Diversele secțiuni care promovează dezvoltarea capacităților de stocare. Considerăm că un plan de dezvoltare a capacităților de stocare este imposibil de pus în practică și de evaluat fără ținte și termene clare, care să fie în linie cu calendarul dezvoltării capacităților de producție din resurse regenerabile de energie;</p> <p>2. Diversele secțiuni care promovează dezvoltarea capacităților de înmagazinare a gazelor naturale. Considerăm că un plan de dezvoltare a capacităților de înmagazinare este imposibil de pus în practică și de evaluat fără ținte și termene clare, care să fie în linie cu resursele naționale de gaze naturale și cu coridoarele trans-frontaliere care tranzitează teritoriul României sau regiunea sud-est europeană;</p> <p>3. Pentru proiectele regenerabile trans-frontaliere, acoperirea integrală a costurilor de întărire a rețelelor de către producătorii</p>

	<p>implicați este esențială, în scopul evitării discriminării producătorilor de energie români;</p> <p>Propuneri structurate pe capitole – subcapitole</p> <p>1. Secțiunea Transporturi (p. 91) prezintă afirmația “În București această măsură a fost deja implementată prin introducerea Vinierei Oxigen, intrată în vigoare de la 1 ianuarie 2020”, care este falsă. Implementarea vignetei Oxigen a fost anulată la decizia primarului general al Capitalei din data de marți 25 februarie 2020.</p> <p>2. Secțiunea Promovarea consumului dispecerizabil (p. 121) menționează “faptul că începând cu anul 2020, la cererea utilizatorilor sau a furnizorilor acestora, operatorul de distribuție este obligat să ofere tarife de distribuție dinamice.” Considerăm obligatorie completarea cu prevederile art. 18, alin. (7) din Regulamentul UE 2019/944, conform căruia “În cazul în care statele membre au pus în aplicare introducerea sistemelor de contorizare inteligentă, autoritățile de reglementare iau în considerare tarife de rețea diferențiate pe paliere orare, atunci când stabilesc sau aprobă tarifele de transport și tarifele de distribuție sau metodologiile în conformitate cu articolul 59 din Directiva (UE) 2019/944 și, după caz, pot fi introduse tarife de rețea diferențiate pe paliere orare pentru a reflecta utilizarea rețelei, într-un mod transparent, eficient din punctul de vedere al costurilor și previzibil pentru clientul final.”</p> <p>3. Secțiunea Elaborarea unui mecanism de sprijin de tipul Contracte pentru Diferență CfD (p. 135) recunoaște necesitatea unui “mecanism transparent și nediscriminatoriu care se adresează tuturor investițiilor în domeniul producerii de energie electrică cu emisii reduse de carbon.” Considerăm totuși că simpla enunțare a elaborării unui mecanism de sprijin de tipul CfD este insuficientă și vagă din punct de vedere al unui termen de finalizare. Având în vedere perioada vizată de PNIESC 2021-2030, recomandăm finalizarea mecanismului CfD până cel târziu la finalul anul 2020.</p> <p>4. Secțiunea Consum de energie regenerabilă (p. 210) introduce ponderea resurselor regenerabile de energie la 30,7% în 2030. Considerăm că valoarea este sub potențialul național, estimat între 32,4% și 35,5% într-un studiu efectuat de Asociația RWEA și Deloitte. Astfel, recomandăm introducerea în Planul National Integrat Energie si Schimbări Climatice 2021-2030 a unui grafic de revizuire a țintei naționale de energie din surse regenerabile, începând cu anul 2023, în funcție de portofoliul de capacități totale existente de producție de energie.</p> <p>5. Se constată o neconcordanță între anumite valori prezentate pe parcursul “Planului”, anume se remarcă o diferență între valorile capacității totale de generare instalată prezentate la tabelul 15 față de graficele 6 și 11.</p>
--	---

Sursă: Adresele oficiale ale respondenților